

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Հաստատում եմ

Տնօրենի Ժ/Պ

Ս. Ավանեսյան

«_____» _____ 2025թ.



ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ-ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Շախմատ

ԴԱՍԱՐԱՆ

4

ԿԻՍԱՄՅԱԿ

I, II

ՈւՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

2025-2026

ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ

34

1

(տարեկան)

(շաբաթական)

ԴԱՍԱԳՐՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Շախմատ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի շախմատի
ակադեմիա հիմնադրամ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Լ. Մարտիրոսյան, Շ. Մարգարյան

ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Այեքսանդր Հայրապետյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել

մեթոդիավորման _____ նիստում: Արձանագրություն թիվ _____

Մեթոդիավորման նախագահ

(ստորագրություն)

Անուշ Դաջունց

(ազգանուն, անուն)

Տնօրենի տեղակալ

(ստորագրություն)

Արաքսյա Առստամյան

(ազգանուն, անուն)

№	ԴԱՍԻ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ		ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ԴԱՍԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	ԳՐՔԻ ԷՋԸ	ԺԱՄՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ			ԺԱՄԿԵՏԸ
	ԸՆ	ՏԵՍ				ԳՈՐ			
ԹԵՄԱ 1		Խաղի կանոնները							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Սովորողների մոտ խթանել որոնողական գործունեությունը՝ ուղղված փոփոխվող շախմատային իրավիճակներում կողմնորոշվելուն, շախմատային խնդիրների լուծման տարբերակներ գտնելուն, սովորողների կոնվերգենտ և դիվերգենտ, քննադատական և ստեղծագործական մտածողությունը զարգացնելուն:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		Կարողանում են ստեծել մատային դիրքեր,գիտեն սկզբնախաղի կանոնները,կարողանում են ճիշտ գնահատել դիրքը:							
1	Մատային դիրքերի ստեղծում	Ուղղորդել սովորողներին, ստեղծել ստեղծագործական միջավայր՝ սովորողների մոտ ձևավորել մատային դիրքեր ստեղծելու համար:	Ստեղծում է մատային դիրքեր՝ օգտագործելով 5-ից ավելի խաղաքարեր:	4-5	1	1			
2	Մատային դիրքերի ստեղծում. շարունակություն	Ուղղորդել սովորողներին, ստեղծել ստեղծագործական միջավայր՝ սովորողների մոտ ձևավորել մատային դիրքեր ստեղծելու համար:	Ստեղծում է մատային դիրքեր՝ օգտագործելով 5-ից ավելի խաղաքարեր:	6-7	1	1			
3	Գլուխկոտրուկներ խաղաքարերի գույներով	Ուղղորդել սովորողներին, սովորողների մոտ ձևավորել գունային գլուխկոտրուկներ լուծելու հմտություն:	Ստեղծում է մատային դիրքեր՝ փոփոխելով խաղաքարերի գույնը:	8-9	1	1			
4	Գլուխկոտրուկներ խաղաքարերի գույներով. Շարունակություն	Ուղղորդել սովորողներին, սովորողների մոտ ձևավորել գունային գլուխկոտրուկներ լուծելու հմտություն:	Ստեղծում է մատային դիրքեր՝ փոփոխելով խաղաքարերի գույնը:	10-11	1	1			
5	Սկզբնախաղի կանոնները	Ուսուցանել սկզբնախաղի կանոնները:	Կարողանում է վերլուծել շախմատային խնդիրը, բաժանում է այն մասերի բացառելով սխալ տարբերակները և գտնելով ճիշտ պատասխանները:	12-13	1	1			
6	Սկզբնախաղի կանոնները. շարունակություն	Ուսուցանել սկզբնախաղի կանոնները:	Կարողանում է վերլուծել շախմատային խնդիրը, բաժանում է այն մասերի բացառելով սխալ տարբերակները և գտնելով ճիշտ պատասխանները:	14-15	1	1			
7	Դիրքի գնահատում	Ուսուցանել դիրքի գնահատումը	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը:	16-19	1	1			
8	Անփոփիչ աշխատանք 1 (հարց ու պատասխան)	Ստուգել աշակերտների գիտելիքը	Ստուգված է աշակերտների ստացած գիտելիքը թեմայի վերաբերյալ		1		1		
ԹԵՄԱ 2		Խաղի ժամանակ մարտավարական հնարքների կիրառում							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ուսուցանել մարտավարական հնարքներին:Կարողանալ կիրառել մարտավարական հնարքներ:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		Կարողանում են կիրառել մարտավարական հնարքներ:							
9	Կրկնակի հարված	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Ստեղծում է մարտավարական հնարքներ:	20-21	1	1			
10	Շեղում	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական	22-23	1	1			

		դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել	հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:					
11	Ծանրաբեռնված խաղաքար	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ	24-25	1	1		
12	Ռազմավարություն. Պլան (գծագիր)	Իմանալ՝ ինչ է ռազմավարությունը, կազմել խաղի պլան:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	26-27	1	1		
13	Ռազմավարություն. Պլան շարունակություն (գծագիր)	Ամրապնդել գիտելիքները ռազմավարության մասին, կիրառել մարտավարական հնարք ռազմավարության ընթացքում	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	28-29	1	1		
14	Վերջնախաղ՝ նավակը զինվորի դեմ	Պլանավորել վերջնախաղում ուժեղ կողմի հաղթանակը, մեկնաբանել արքայի և նավակի համագործակցությունը, կարևորել ժամանակին ընկերոջը օգնության հասնելը:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	30-33	1	1		
15	Ամփոփիչ աշխատանք 2 (գործնական աշխատանք)		Ստուգել աշակերտների գիտելիքը	Ստուգված է աշակերտների ստացած գիտելիքը թեմայի վերաբերյալ		1		1
ԹԵՄԱ 3		Խնդիրների լուծում						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ուսուցանել երկքայլանի մատային խնդիրները: Ուսուցանել շախը:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՆՈՒՄԸ		Կարողանում են կատարել երկքայլանի մատային խնդիրներ: Գիտեն՝ ինչ է միջանկյալ շախը:						
16	Վերջնախաղ՝ տարադաշտ փղերով	Ձևավորել այլընտրանքային լուծումներ գտնելու հմտություն ոչ-ոքիի և հաղթանակի հասնելու համար:	Որոնում և գտնում է այլընտրանքային լուծումներ ոչ-ոքիի և հաղթանակի հասնելու համար:	34-35	1	1		
17	Գծի բացում	Սովորել նոր մարտավարական հնարք, գտնել այն խաղաքարերը, որոնք փակում են սեփական հեռահար խաղաքարերի ճանապարհը:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	36-37	1	1		
18	Գծային հարված	Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	38-39	1	1		
19	Ռազմավարություն. Բաց գծի գրավում	Ակտիվ քննարկումներով ուսուցանել թեման, սովորողների միջոցով բացահայտել բաց գծերի նշանակությունը:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը: Մեկնաբանում է ռազմավարական ծրագրերը, վերլուծում դրանք, ներկայացնում տեսակետներ հիմնավորելով դրանք:	40-41	1	1		

20	Հրապուրում	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	42-43	1	1		
21	Զոհաբերում, խեղդուկ մատ	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	44-45	1	1		
22	Անցունակ զինվոր	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Մտեղծում է մարտավարական հնարքներ:	46-47	1	1		
23	Վերջնախաղեր. Ձին՝ զինվորի դեմ	Ուսուցանել ձին զինվորի դեմ թեման: Ամրապնդել թեմայի իմացությունը խնդիրների լուծմամբ:	Պլանավորում, ցուցադրում և մեկնաբանում է ձիու և արքայի, զինվորի և արքայի համագործակցային քայլերը, որոնում և գտնում է հաղթանակի և ոչ-ոքիի ուղիները:	48-51	1	1		
24	Ընթացիկ պլան. Կանխարգելում	Ակտիվ քննարկումներով ուսուցանել թեման, սովորողների միջոցով բացահայտել կանխարգելման կարևորությունը կյանքում և շախմատում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը: Մեկնաբանում է ռազմավարական ծրագրերը, վերլուծում դրանք, ներկայացնում տեսակետներ՝ հիմնավորելով դրանք: Ընտրում է նպատակներ. գնահատում պլանավորում դրանք և իրականացնում է գործնականում:	52-55	1	1		
25	Ամփոփիչ աշխատանք 3 (հարց ու պատասխան)	Ստուգել աշակերտների գիտելիքը	Ստուգված է աշակերտների ստացած գիտելիքը թեմայի վերաբերյալ		1		1	
ԹԵՄԱ 4 Վերջնախաղերի կանոնները								
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Ուսուցանել վերջնախաղի կանոնները:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՐՈՒՄԻՆԷՐԸ			Գիտեն վերջնախաղի կանոնները					
26	Ծուղակներ. Թագուհին՝ ծուղակում	Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Մեկնաբանում է կողանցիկ վերցնելը, ցույց է տալիս:	56-57	1	1		

27	Ծուղակներ. Այլ խաղաքարերը ծուղակում, ընթացիկ պլան. Թույլ դաշտեր	Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում: Բանավեճի միջոցով բացահայտել նոր նյութը, ուսուցանել թույլ դաշտերի առանձնահատկությունները:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը: Մեկնաբանում է ռազմավարական ծրագրերը, վերլուծում դրանք, ներկայացնում տեսակետներ հիմնավորելով դրանք: Ընտրում է նպատակներ. գնահատում սլանավորում դրանք և իրականացնում է գործնականում:	58-61	1	1		
28	Ընթացիկ պլան. Լավ և վատ ձիեր ու փղեր	Բանավեճի միջոցով բացահայտել նոր նյութը, ուսուցանել «լավ» և «վատ» խաղաքարերի առանձնահատկությունները:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը: Մեկնաբանում է ռազմավարական ծրագրերը, վերլուծում դրանք, ներկայացնում տեսակետներ հիմնավորելով դրանք: Ընտրում է նպատակներ. գնահատում սլանավորում դրանք և իրականացնում է գործնականում:	62-65	1	1		
29	Միջանկյալ շախ, հավերժական շախ	Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում: Ձևավորել այլընտրանքային, բազմատարբերակային մտածողություն սովորողների մոտ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Ստեղծում է մարտավարական հնարքներ: Գնահատում և վերլուծում է դիրքը, որոնում և գտնում է այլընտրանքային ուղիներ ՝ կիրառելով մարտավարական հնարքներ: Ստեղծում է մարտավարական հնարքներ:	66-69	1	1		
30	Մատ՝ ձիով և փղով, մատ վերջին հորիզոնականում	Ուսուցանել ձիով և փղով մատ անելու տեխնիկան: Ամրապնդել թեմայի իմացությունը խնդիրների լուծմամբ: Օգտագործելով դիրքի գնահատումը՝ սովորողների միջոցով բացահայտել մարտավարական հնարքը: Ձևավորել հմտություն կիրառելու մարտավարական հնարքը այլ իրավիճակներում:	Պլանավորում, ցուցադրում և մեկնաբանում է փղի, ձիու և արքայի համագործակցային քայլեր, ստեղծում է մատային դիրքեր: Փոխարկում է զինվորը այլ խաղաքարի, ելնելով իրավիճակից:	70-75	1	1		
31	Եռաքայլ մատային դիրքեր: Երկքայլանի մատային խնդիրներ. Յուզցվանգ	Ուսուցանել եռաքայլ խնդիրներ լուծելու տեխնիկան: Մրցակցային միջավայր ստեղծելով՝ կազմակերպել եռաքայլ խնդիրների լուծումը:	Վերլուծում է շախմատային խնդիրը, բաժանում այն մասերի, բացատրում սխալ տարբերակները և գտնում ճիշտ պատասխանները: Առանց խաղաքարերը տեղաշարժելու՝ մտքում փոփոխում տրված դիրքը, մատ է անում երեք քայլից:	76-79	1	1		

			Կանխարգելում է հակառակորդի մտահղացումները:					
32	Անթագակիր չեմպիոնների ռազմավարությունը	Սովորողներին ներկայացնել անթագակիր չեմպիոնների ստեղծագործություններից, կարևորելով ոճային առանձնահատկությունները:	Մեկնաբանում է անթագակիր չեմպիոնների ռազմավարությունը:	80-83	1	1		
33	Վիլիելմ Ստեյնցի ռազմավարությունը, Տիգրան Պետրոսյանի ռազմավարությունը	Սովորողներին ներկայացնել Վ.Ստեյնիցի ոճը: Սովորողներին ներկայացնել Տ.Պետրոսյանի յուրահատուկ ոճը:	Մեկնաբանում է Վ.Ստեյնիցի ռազմավարությունը : Մեկնաբանում է Տիգրան Պետրոսյանի ռազմավարությունը:	84-89	1	1		
34	Ամփոփիչ աշխատանք 4 (գործնական աշխատանք)	Ստուգել աշակերտների գիտելիքը	Ստուգված է աշակերտների ստացած գիտելիքը թեմայի վերաբերյալ		1		1	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ					34	30	4	